

ARBETSMILJÖVERKET

STADSDELSFÖRVALTNINGEN
FARSTA

UNDERRÄTTELSE

Datum
2020-09-14

Vår beteckning
2019/006612

Sid
1 (6)

Enheten för region öst
Pia Schörling, 010-730 95 08
Jurist Anna Cullander, 010-730 98 84

STOCKHOLMS KOMMUN
105 35 STOCKHOLM

Möjlighet att lämna synpunkter före beslut

Ert organisationsnummer:	212000-0142
Arbetsställe:	Postiljonens vård och omsorgsboende
Besöksadress:	Brevvägen 8-14, Enskede
Besöksdatum:	11 april 2019
Deltagare i inspektionen:	Maria Premfors, verksamhetskontroller, Farsta Stadsdelsförvaltning egen regi Marie Kwami, enhetschef Postiljonen, Farsta Stadsdelsförvaltning Patrik Mill, enhetschef Postiljonen, Farsta Stadsdelsförvaltning Carina Lemon-Allstrin, Huvudskyddsombud kommunal Ulrika Morin, arbetsmiljöinspektör Pia Schörling, arbetsmiljöinspektör

Vi kan komma att besluta om ett förbud

Arbetsmiljöverket överväger att besluta om ett förbud mot er, med de villkor och tidpunkter som vi redovisar i denna underrättelse. Om vi beslutar om ett förbud kan vi också besluta om ett vitesbelopp, som ni kan bli tvungna att betala om ni inte uppfyller de villkor vi ställer.

Nu får ni möjlighet att lämna era synpunkter på villkoren vi överväger att ställa, samt tidpunkterna för när villkoren ska vara uppfyllda.

Vad är förbud och vite?

Ett förbud är ett beslut av en myndighet som innebär att den som beslutet gäller inte får lov att göra en viss handling.

Ett vite är ett penningbelopp som man kan tvingas betala om man inte följer en myndighets beslut.

När kan ni senast lämna synpunkter?

Om ni har synpunkter på våra villkor och på tidpunkterna för när villkoren ska vara uppfyllda ska ni skicka dem så att vi har dem senast den 5 oktober 2020. Därefter kommer vi att fatta beslut i ärendet, även om ni inte lämnat några synpunkter.

Vår postadress och e-postadress finns längst ner på sidan 1. Ert svar bör vara underskrivet av skyddsombudet så att vi kan se att skyddsombudet har läst det. Skriv vår beteckning i svaret, se högst upp på sidan 1.

Det här innebär möjligheten att lämna synpunkter

Innan en myndighet fattar ett beslut, ska den som berörs av beslutet få möjlighet att ta del av allt material som är av betydelse för beslutet, samt ha möjlighet att inom en bestämd tid lämna synpunkter på materialet. Reglerna om det finns i 25 § förvaltningslagen.

Det vi vill ha era synpunkter på är våra villkor och tidpunkterna för när villkoren ska vara uppfyllda. Ni behöver alltså inte ha rättat till några brister, eller beskriva vad ni har gjort eller tänker göra, med anledning av vårt eventuella beslut. Om ni har rättat till bristerna före datumet för att senast lämna synpunkter, vill vi dock gärna veta det.

Villkoren vi planerar att ställa i ett förbud

Vi överväger att från den 30 september 2021 förbjuda er att utföra omvårdnadsarbete i hygienutrymmen hos de boende om ni inte uppfyller följande villkor.

Det ska finnas ett fritt utrymme om minst 0,8 meter vid sidan av toalettstol, handfat och dusch eller där arbetstagare måste utföra arbetsmoment som innebär kraftutövning eller där arbetstagare behöver huka eller böja sig ned.

Det ska dessutom finnas ett fritt utrymme för de hjälpmedel som behöver användas i hygienutrymmet så att dessa kan passera och manövreras utan hinder.

Se 5 och 6 §§ Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2012:2) om belastningsergonomi samt 4, 46 och 53 §§ Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2009:2) om arbetsplatsens utformning.

Upplysning

Inom omsorgsvården finns en mängd arbetssituationer som kräver åtkomlighet för att arbetstagarna ska kunna ge stöd och hjälp i samband med hygien och toalettbesök i hygienutrymmen. För arbetstagarna ska kunna arbeta med god arbetsteknik vid förflyttningssituationer ska finnas ett fritt arbetsutrymme, om minst 0,8 meter, så att arbetstagarna utan hinder röra sig och arbeta med tyngdöverföring och kan böja sig bakåt, framåt, sidled samt böja sig nedåt och huka sig som exempelvis vid hygienstolen/toalettstolen eller vid dusch. När en boende behöver hjälp från båda sidor av toalettstolen vid toalettbesök, eller när hygien utförs vid handfat eller dusch behöver det finnas ett fritt arbetsutrymme på båda sidor om ovan nämnda hygienåtgärder. Vid förflyttning från/till rullstol och hygienstol/toalettstol behövs minst 1,0 meter fri bredd vid sidan om toalettstolen för arbetstagarna att manövrera rullstol mot toalettstol. Framför toalettstolen ska det finnas ett utrymme om minst 1,3 meter för att kunna vända exempelvis en hygienstol eller en rullstol. För att arbeta med en fristående golvyft krävs ett ännu större arbetsutrymme.

Arbetsgivaren har alltid ansvaret för arbetsmiljön

Ert ansvar för arbetsmiljön gäller även under tiden ni har på er att uppfylla villkoren. Ni ska alltid göra det som behövs, så att ingen av era arbetstagare skadar sig eller blir sjuk på grund av arbetet. Reglerna om arbetsgivarens arbetsmiljöansvar finns i 3 kap. 2 § arbetsmiljölagen.

Bristerna vi har konstaterat

Alla har rätt till en bra arbetsmiljö. Vi bedömer att det finns brister i arbetsmiljön i era lokaler, som kan leda till att någon blir sjuk eller skadar sig. Nedan går vi igenom en brist i taget och hur vi kommit fram till vår bedömning.

Postiljonens vård- och omsorgsboende består av 96 lägenheter inklusive hygienutrymmen fördelat på tre huskroppar enligt följande: Hus A har 42 lägenheter, hus B har 21 lägenheter och hus L har 33 lägenheter.

Av er redovisning utav arbetsutrymme i hygienutrymmen framgår att endast vissa hygienutrymmen inne hos boende uppfyller krav på arbetsutrymme och att det fria utrymmet vid sidan om toaletterna varierar.

I hus A:3 finns 3 lägenheter där måtten vid sidan av toalett är ca 85 cm respektive 70 cm.

I hus L är utrymmet vid sidan om toalett ca 95 cm och 40 cm. Handfaten är dessutom djupare än väggen fram till dörröppningen, vilket innebär en inskränkning av utrymmet för passage. Vidare finns det på väggen mitt emot handfat skåp som begränsar utrymmet och som medför att det blir trångt när men behöver komma fram med rullstol och hjälpare till handfatet.

Utöver ovan har inte lägenheterna i husen A:2 och A:3 (6 stycken) mått vid sidan om toalett som är minst 1,0 meter. Av arbetsgivarens bedömning framgår att de vårdtagare som bor där har nedsatt funktionsförmåga och behöver assistans med bl.a. personlig hygien och vid toalettbesök, dvs. personliga aktiviteter i det dagliga livet (ADL). Vidare framgår dessa vårdtagare behöver mer plats för utrustning till exempel från sittande till sittande (rullstol till toalett) eller förflyttning från stående till sittande (gåbord, rollator). Det finns därför behov av hjälpmedel som kräver att det finns minst 1,0 meter arbetsutrymme på båda sidorna av toaletten. Det finns i nuläget därför inte tillräckligt med fritt utrymme för att använda de hjälpmedel som behövs.

Arbetstagare inom vård och omsorg är särskilt utsatta för risker för belastningsbesvär och belastningsskador. De skador som uppstår kan vara av akut karaktär eller utvecklas under en längre tid. Akuta ryggsmärtor i samband med plötsliga överbelastningar samt smärtor i rygg och nacke efter en längre tids ogynnsamma belastningar är bland de vanligaste skadorna bland dessa grupper.

Era arbetstagare utför nu i arbete i delvis trånga utrymmen, vilket medför risk för belastningsbesvär och skador för dem. Utöver detta uppgavs att hälsotillståndet för boende snabbt kan förändras och att flertalet av de boende har behov av omfattande stöd och hjälp i samband med förflyttningar vid toalett besök, duschning samt att lyfthjälpmedel används.

Därför överväger vi att förbjuda er att utföra omvårdnadsarbete vid arbete i hygienutrymmena hos de boende om ni inte uppfyller de villkor vi angett ovan.

Bakgrund – detta har hänt

Den 11 april 2019 inspekterade vi Postiljonens vård och omsorgsboende, Farsta stadsdelsförvaltning. Verksamheten drivs på uppdrag av Stockholms stad och lokalerna ägs och förvaltas av Micasa Fastigheter i Stockholm AB.

Vid inspektionen framkom bl.a. att det finns trånga utrymmen i de boendes hygienutrymmen och det framgick inte av handlingsplaner vilka åtgärder som vidtagits för att undanröja dessa brister på såväl lång som kort sikt. Ni uppgav att flertalet av era boende har omfattande behov av stöd och hjälp i samband

med förflyttningar vid toalett-besök, duschning, förflyttningar i och ur säng samt från säng till rullstol. Vidare används lyfthjälpmiddel i form av fristående lyftar och taklyftar. Strax efter inspektionen genomfördes en skydds rond då bl.a. arbetsutrymmet i hygienutrymmena undersöktes. Där framgick att ett antal hygienutrymmen hade arbetsutrymmen som understeg 0,8 meter. I denna undersökning saknades viss information om de enskilda boendes "trånga" utrymmen, d.v.s. antalet enskilda boende och hygienutrymmen som berördes för samtliga huskroppar, samt handlingsplan med vilka åtgärder och instruktioner som vidtagits för att undanröja dessa risker. Det var även oklart hur stort rörelseutrymme som fanns att tillgå för de fristående lyftar som användes.

I ett inspektionsmeddelande beskrev vi därför bristerna och ställde krav på att ni skulle rätta till dem.

I ert svar på inspektionsmeddelandet framkom det bl.a. att fastighetsägaren Micasa Fastigheter i Stockholm AB genomfört undersökning av 35 hygienutrymmen och tagit fram en handlingsplan som även omfattade förslag på ombyggnation. Undersökningen omfattade dock inte samtliga hygienutrymmen i samtliga huskroppar. Inte heller omfattade undersökningen vilket rörelseutrymme som krävs för de olika arbetsmomenten i kombination med de hjälpmedel som används.

Av Postiljonens vård och omsorgsboende egna undersökningar hos de boende framkommer att vid samtliga förflyttningar som ska ske till hygienutrymmena och som sker med lyft, ska boende placeras i hygienstol i lägenhet innan förflyttning sker in till exempelvis toaletten.

Vid uppföljningsbesök den 29 oktober 2019 påtalades dessa brister i undersökningen. Företagshälsovården Feelgood genomförde därför en kartläggning av samtliga lägenheter med dess hygienutrymmen.

Informera om villkoren samt meddela oss om någon annan tar över

Ni bör informera era arbetstagare om de åtgärder vi överväger att förbjuda er att genomföra.

Om ni säljer eller överlåter verksamheten till en annan fysisk eller juridisk person ska ni skicka oss deras namn, organisationsnummer och adress. Reglerna om att vi har rätt att få den information som vi behöver för vår tillsyn finns i 7 kap. 3 § arbetsmiljölagen.

Anette Wendel
Sektionschef

Kopia till

Vi har skickat en kopia av detta brev till:

Huvudskyddsombud Carina Lemon-Allstrin, carina.lemon@kommunal.se

Enhetschef Marie Kwami, marie.kwami@stockholm.se

Fastighetsägare Micasa Fastigheter i Stockholm AB, Box 12 98, 164 29 Kista.

Verktyg för en bra arbetsmiljö

Använd gärna vår webbplats av.se. Där finns mallar, exempel och guider för hur ni kan arbeta systematiskt för en bra arbetsmiljö. Ni kan lära er mer i våra webbutbildningar, och använda vårt självskattningsverktyg för att bedöma vad ni behöver förbättra. På webben kan ni också hämta arbetsmiljölagen och våra föreskrifter.